

Lietuvos gamtos fondas

FSC

gamybos
grandies
sertifikavimas

Parengta
bendradarbiaujant su

UDK 630.6

Fo-295

Tekstas:

Justinas Janulaitis

Redaktorė:

Sigita Serbentienė

Leidiny s platinamas nemokamai

RĖMĖJAS

Šis leidiny s – tai Pasaulio gamtos fondo (WWF) ir
IKEA bendradarbiavimo skatinant atsakingą
miškininkystę rezultatas.

ISBN 978-609-417-003-4

Tiražas: 500 egz.

© Lietuvos gamtos fondas

© UAB Baltijos Kopija

TURINYS

I VADAS	3
Miškų valdymo taryba (FSC).....	4
Miškų valdymo tarybos sertifikavimo tipai.....	5
Gamybos grandies (CoC) sertifikavimas.....	8
FSC gamybos grandies sertifikato suteikimo tvarka.....	10
FSC gamybos grandies sertifikavimo reikalavimai.....	11
FSC gamybos grandies sertifikavimo standartas FSC-STD-40-004 V2.0.....	12
I DALIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI	12
1 skyrius. Kokybės valdymas.....	12
1.1 Atsakomybės.....	12
1.2 Procedūros.....	12
1.3 Mokymai.....	12
1.4 Dokumentai.....	13
2 skyrius. Gamybos grandies sistemos apimtis.....	13
2.1 Produktų grupės.....	13
3 skyrius. Žaliavos tiekimas.....	14
3.1 Žaliavos specifikacijos.....	14
3.2 Tiekėjo patikrinimas.....	14
3.3 Nesertifikuotos žaliavos įsigijimas.....	14
3.4 Žaliavos pasigaminimas įmonėje.....	15
4 skyrius. Žaliavos priėmimas ir sandėliavimas.....	15
4.1 Žaliavos identifikavimas.....	15
4.2 Atskyrimas.....	15
4.3 Įspėjimai dėl žymėtos žaliavos.....	15
5 skyrius. Kiekių kontrolė.....	16
5.1 Išeiigos koeficientai.....	16
5.2 Žaliavos balansai.....	16
5.3 FSC žymų nustatymas.....	16
6 skyrius. Pardavimai ir pristatymai.....	16
6.1 Produktų, parduodamų su FSC žymomis, identifikavimas.....	16
6.2 Produktų, parduodamų su FSC žymomis, ženklinimas.....	16
6.3 FSC kontroliuojamos medienos tiekimas.....	16
II DALIS. FSC ŽYMŲ KONTROLĖS SISTEMOS	17
7 skyrius. Perkėlimo sistema.....	17
8 skyrius. Procentinė sistema.....	18
9 skyrius. Kredito sistema.....	20
III DALIS. ŽENKLINIMAS	21
10 skyrius. Bendrieji ženklavimo reikalavimai.....	21
11 skyrius. Tinkamumas ženklavimui.....	22
11.1 FSC „100 %“ etiketė.....	22
11.2 FSC „Mixed Sources“ etiketė.....	22
11.3 FSC „Recycled“ etiketė.....	22
IV DALIS. PAPILDOMI REIKALAVIMAI	23
12 skyrius. Užsakomosios paslaugos.....	23
13 skyrius. Minimalūs komponentai.....	23
Papildoma informacija internete	24

ĮVADAS

Maždaug aštuntajame praėjusio šimtmečio dešimtmetyje Vakarų Europos šalių vartotojai pradėjo kaltinti medienos verslo įmones dėl miškų ir juose esančių vertybių naikinimo. Pradėjo medienos ir popieriaus gaminius prekiaujančių įmonių produkcijos boikotas, smuko jų įvaizdis. Tačiau akcijų prieš miškų naikinimą organizatoriai baiminosi, kad jų veikla gali paskatinti įmones medieną keisti kitomis žaliavomis, kurių naudojimas gali būti kenksmingesnis gamtai. Todėl buvo atsisakyta raginimo nepirkti medienos, o vietoj to imta skatinti pirkti medieną tik iš tinkamai tvarkomo ir naudojamo miško. Susirūpinę dėl medienos produktų boikoto ir norėdami pagerinti savo įvaizdį, verslininkai pradėjo ieškoti išeities. Buvo prieita prie išvados, kad tokia išeitis – nepriklausomas savanoriškas aplinkosauginis sertifikavimas. Įvesti standartai ir sertifikavimas pasiteisino kitose ūkio šakose, todėl buvo nuspręsta sukurti tinkamai naudojamo miško standartus. Pastarieji naudingi tiek miškų naudotojams, galintiems įrodyti, kad tiekiamą žaliavą kilusi iš tinkamai naudojamo miško, tiek medienos pramonės įmonėms, kurios gali įvertinti, kokią medieną perka bei pasirinkti būtent sertifikuotą – taip apsaugodamos savo verslą. Be to, ir galutiniai vartotojai gali būti tikri, kad jų perkama produkcija kilusi iš tinkamai tvarkomų miškų.

MIŠKŲ VALDYMO TARYBA (FSC)

Miškų sertifikavimas prasidėjo 1990-ųjų metų pradžioje kaip nevyriausybinių organizacijų atsakas į nekontroliuojamą pasaulio miškų naudojimą ir naikinimą. Informacija apie didelį tropinių miškų mažėjimą 1980 metais sukėlė tarptautines politines diskusijas, kurių rezultatas – 1992 metų Jungtinių Tautų aplinkos ir plėtros konferencijoje (JTAPK) Rio de Žaneire patvirtinti teisiškai neįpareigojantys miškų tvarkymo principai. Tačiau įtakingiausios nevyriausybines organizacijos („Friends of the Earth“, „Greenpeace“ ir Pasaulio gamtos fondas) pripažino vyriausybės vykdomą veiklą bei progresą nepakankamu ir pasiūlė sukurti sertifikavimo sistemą, kaip galiojančią ir veikiančią alternatyvą. Miškų sertifikavimas – tai bandymas sukurti aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu palankų miškų ūkį, kuris garantuotų sėkmę rinkoje. Nevyriausybinių organizacijų įsitikinimu, vartotojų žinios apie sertifikuotus produktus bei poreikis tokiems produktams nulems gamybos procesų pasikeitimus ir sumažins tropinių miškų naikinimo mastą.

1990-ųjų metų pradžioje keletas verslo kompanijų, aplinkosauginių ir socialinių nevyriausybinių organizacijų bei kiti suinteresuoti asmenys inicijavo medienos sertifikavimo judėjimą. Po daugelio pasitarimų 1991 ir 1992 metais buvo pasiūlyta įkurti Miškų valdymo tarybą (Forest Stewardship Council, FSC) kaip nepriklausomą, pelno nesiekiančią, nevyriausybines organizaciją. Tokio pasiūlymo šalininkais buvo Pasaulio gamtos fondas (WWF), Atogrąžų miškų aljansas (RA), Atogrąžų miškų išsaugojimo miško darbininkų aljan-

sas (WARP), keletas JAV fondų bei produkcijos, pagamintos iš medienos, prekiautojai, įskaitant Europos didžiausią „Pasidaryk pats“ tipo prekybos tinklą „B&Q“ bei didžiausią pasaulyje baldų gamintoją IKEA.

Po tris metus trukusių suinteresuotų grupių ginčų ir diskusijų, apibrėžus bendrus standartus ir atsakingo miškų valdymo sąvoką, 1993 metų spalio mėnesį Toronto mieste, Kanadoje, buvo oficialiai įkurta FSC. Susitikime dalyvavo daugiau nei 100 dalyvių iš pramonės, aplinkosaugos, čiabuvių bendruomenių, bažnyčių, profesinių sąjungų bei akademinė ir mokslo įstaigų. FSC įkurta tam, kad nustatytų pasaulinius tinkamai tvarkomų miškų standartus ir propaguotų sertifikuotų produktų naudojimą, pažymint juos išskirtiniu ženklu. Pradžioje FSC būstinė buvo Oaksakos (Oaxaca) mieste, pietų Meksikoje. 2003 metais ji perkelta į Boną Vokietijoje. FSC vadovauja renkama valdyba, kurią sudaro pramonės, gamtos išsaugojimo, čiabuvių ir kitų miškų sektoriaus dalyvių atstovai. Siekiant išlaikyti FSC nepriklausomybę, Taryba sertifikavimo neatlieka. FSC veikia kaip centrinė institucija: vertina ir tvirtina nacionalinius ir regioninius FSC standartus. Miškų valdymo taryba turi išskirtinę teisę akredituoti nepriklausomus sertifikuotojus, galinčius išduoti FSC sertifikatus (1 pav.).

Siekdama apibrėžti aplinkosauginiu požiūriu atsakingą, socialiai naudingą ir ekonomiškai perspektyvų miškų tvarkymą, FSC paruošė bendrus miškų valdymo principus ir kriterijus, kurie buvo peržiūrėti 2004 m. balandį. Jie galioja visame pasaulyje ir apima čiabuvių teises,

1 pav. FSC veikimo schema.

ilgalaikį ekonominį gyvybingumą, biologinės įvairovės, natūralių miškų išsaugojimą ir nuolatinę stebėseną. Remiantis šiais principais ir

kriterijais, rengiami vietinėms sąlygoms pritaikyti nacionaliniai ir regioniniai miškų sertifikavimo standartai.

MIŠKŲ VALDYMO TARYBOS SERTIFIKAVIMO TIPAI

FSC sistemoje egzistuoja dviejų tipų sertifikavimas:

a) Miškų tvarkymo sertifikavimas (Forest Management (FM) Certification), kai pagal FSC principus ir kriterijus įvertinamas miško tvarkymas ir naudojimas;

b) Gamybos grandies sertifikavimas (Chain-of-Custody (CoC) Certification), kai sertifikuo-

jamos medieną perdirbančios, medienos gaminius arba medžių sėklas, sėjinius ir pan. realizuojančios pramonės bei prekybos įmonės. Abiem atvejais sertifikato siekiančios įmonės gali būti sertifikuojamos individualiai arba grupėmis. Įmonės, turinčios FSC sertifikatą, įgyja teisę savo produktus žymėti FSC logotipu (2 pav.).

FSC logotipas – tai tarptautiniu mastu registruotas prekybinis ženklas, kuriam galioja kopijavimo teisės apribojimai. Jis padeda pirkėjams atskirti, kuri produkcija ar žaliava yra kilusi iš atsakingai tvarkomų miškų, nepriklausomų ekspertų sertifikuotą pagal Miškų valdymo tarybos (FSC) standartus.

Cert no. FSC-SECR-0097

2 pav. FSC logotipas. © 1996 Forest Stewardship Council A. C.

1994 metų rugsėjo mėnesį FSC nariai steigėjai ir Direktorių taryba patvirtino devynis miškų tvarkymo principus ir kriterijus, o dešimtąjį principą FSC nariai bei Direktorių taryba patvirtino 1996 metų vasario mėnesį. Visi principai peržiūrėti ir pakoreguoti 2004 metų balandžio mėnesį. Šiuo metu taikomi šie FSC principai:

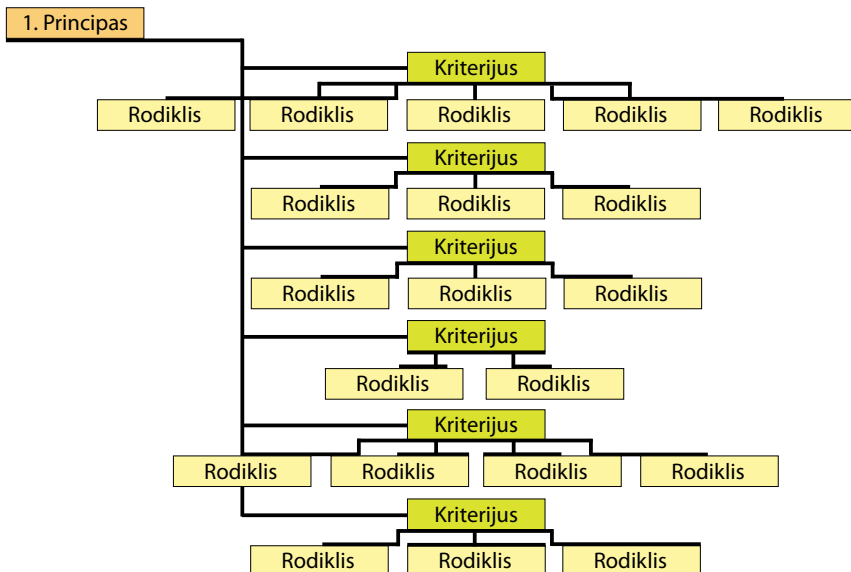
1. ĮSTATYMŲ IR FSC PRINCIPŲ BEI KRITERIJŲ LAIKYMASIS. Miškų tvarkymas turi atitikti visus šalies įstatymus, ratifikuotas tarptautines konvencijas bei visus FSC principus ir kriterijus.

2. NUOSAVYBĖS IR NAUDOJIMO TEISĖ

BEI ATSAKOMYBĖ. Turi būti aiškiai apibrėžta, dokumentais patvirtinta ir juridškai įteisinta ilgalaikė žemės ir miško išteklių nuosavybės bei naudojimo teisė.

3. ČIABUVIŲ TEISĖS. Turi būti pripažinta ir gerbiama čiabuvių teisė turėti, naudoti ir valdyti savo žemę bei išteklius.

4. SANTYKIS SU BENDRUOMENĖMIS IR DARBUOTOJŲ TEISĖS. Miškų tvarkymas turi palaikyti ar gerinti miške dirbančių ir vietos bendruomenių ilgalaikę socialinę ir ekonominę gerovę.

3 pav. SmartWood laikinojo Lietuvos standarto vieno iš principų schema.

5. NAUDA IŠ MIŠKO. Miškų tvarkymas turi skatinti efektyvų daugiatikslį miškų naudojimą, kad užtikrintų ilgalaikę ekonominę naudą ir aplinkosaugines bei socialines funkcijas.

6. POVEIKIS APLINKAI. Miškų tvarkymas turi išsaugoti biologinę įvairovę ir su ja susijusias vertybes, vandens išteklius, dirvožemį, unikalias ir lengvai pažeidžiamas ekosistemas bei kraštovaizdį, miškų vientisumą bei jų ekologines funkcijas.

7. MIŠKO TVARKYMO PLANAS. Miško tvarkymo planas turi būti paruoštas atsižvelgiant į darbų apimtį ir intensyvumą, taip pat turi būti įgyvendinamas ir nuolat atnaujinamas. Plane turi būti aiškiai apibrėžti ilgalaikiai miško tvarkymo tikslai ir priemonės jiems pasiekti.

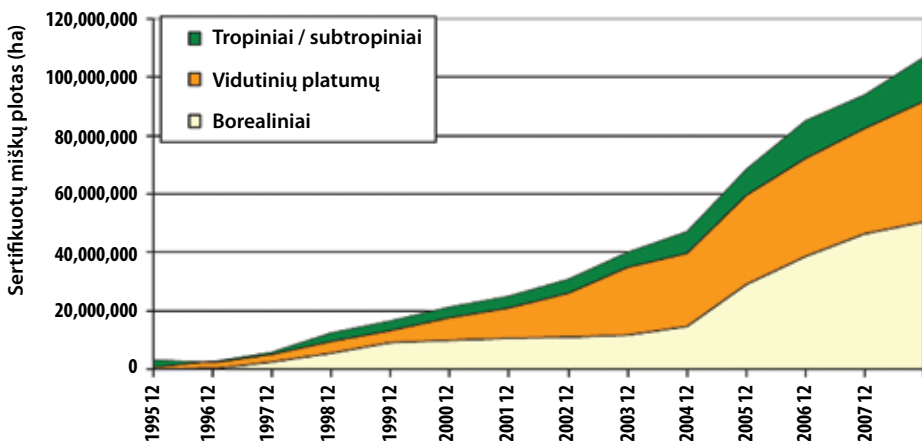
8. STEBĖSENA (MONITORINGAS) IR ĮVERTINIMAS. Atsižvelgiant į vykdomų darbų apimtį ir intensyvumą, stebėsenos metu turi būti įvertinti: miško būklė, produkcijos kiekis, medienos srautai į įmones, miško tvarkymas bei jo poveikis aplinkai ir visuomenei.

9. YPATINGOS VERTĖS MIŠKŲ IŠSAUGO-

JIMAS. Ypatingos vertės miškuose ūkinė veikla turi palaikyti ar pagerinti jiems būdingas savybes. Sprendimai dėl ypatingos vertės miškų visuomet turi būti priimami remiantis atsargumo principu.

10. GREITOS APYVARTOS ŽELDINIAI. Greitos apyvartos želdiniai turi būti planuojami ir tvarkomi pagal 1–9 principus ir kriterijus bei remiantis 10 principo kriterijais. Jų sodinimas privalo prisidėti prie natūralių miškų naudojimo mažinimo bei skatinti apsaugą ir atkūrimą.

Sertifikuojant miško naudojimą ir tvarkymą pagal FSC principus ir kriterijus, vertinami miško valdymo socialiniai, aplinkosauginiai ir ekonominiai aspektai (3 pav.). Jei miško valdymas atitinka FSC reikalavimus, išduodamas sertifikatas ir leidimas naudoti FSC prekinį ženklą. Miškų tvarkymo sertifikatas suteikia galimybę pasinaudoti ekologiniu požiūriu priimtinos, socialiai teisingos ir ekonomiškai perspektyvios veiklos pranašumais ir parduoti produktus kaip sertifikuotus. Iki 2009 m. rugsėjo 15 dienos pagal FSC sertifikuota daugiau nei 115 milijonų hektarų pasaulio miškų (4 pav.).

4 pav. FSC sertifikuotų miškų ploto kaita.

Miškų tvarkymo sertifikavimo procesas susideda iš: suinteresuotų grupių viešo informavimo, darbo su dokumentacija, apsilankymų miške ir viešų diskusijų su suinteresuotomis grupėmis. Miškų sertifikavimo metu nepriklausomos sertifikavimo organizacijos ekspertai aplanko sertifikuojamą valdą ir įvertina joje vykdomos veiklos atitikimą FSC patvirtintiems standartams, taip pat nurodo pastebėtus neatitikimus ir trūkumus, iškeldami koregavimo veiksmų reikalavimus (KVR). Jei vertinimo metu nustatomos esminės neatitiktys – keliamos išankstinės sąlygos. FSC sertifikatas išduodamas tik jas įvykdžius.

Penkis metus galiojantis sertifikatas suteikiamas patvirtinus, kad įmonės ar savininko miškų tvarkymas atitinka FSC standartą. Sertifikatą turinčius miško valdytojus,

savininkus bent kartą per metus tikrina jų išdavusios sertifikavimo organizacijos atstovai. Jei audito metu nustatomos neesminės neatitiktys – keliamas neesminis KVR, kuris turi būti pašalintas iki kito audito. Jei ir kito kasmetinio audito metu nustatoma neatitiktis tam pačiam neesminiam KVR – keliamas esminis KVR su trumpesniu įvykdymo terminu (dažniausiai 3 mėn., išimtinais atvejais – 6 mėn.). Taip pat audito metu bei ataskaitoje gali būti pateikti pastebėjimai/rekomendacijos, kurios nėra privalomos. Tačiau jų ignoruoti nevertėtų, nes standarto reikalavimai kas keletą metų peržiūrimi. Po peržiūros gali būti įtraukti nauji kriterijai, keičiamos buvusios formuluočės, todėl ilgai pastabos, rekomendacijos gali virsti KVR.

GAMYBOS GRANDIES (CoC) SERTIFIKAVIMAS

FSC gamybos grandies sertifikavimas skirtas pramonės ir prekybos įmonėms. Šis sertifikavimas – tai tarsi juntis tarp atsakingo miškų tvarkymo bei galutinio vartotojo, norinčio įsigyti produktų, pagamintų iš šių miškų medienos. Įmonės, turinčios FSC gamybos grandies sertifikatą, gali žymėti savo gaminius produktus FSC prekinio ženklu ir tuo pačiu įrodyti, kad gamybai naudoja medieną, tiekiamą iš aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu atsakingai tvarkomų miškų. Per 1998–2007 metų laikotarpį nuolat didėjo FSC sertifikuotų įmonių skaičius (5 pav.).

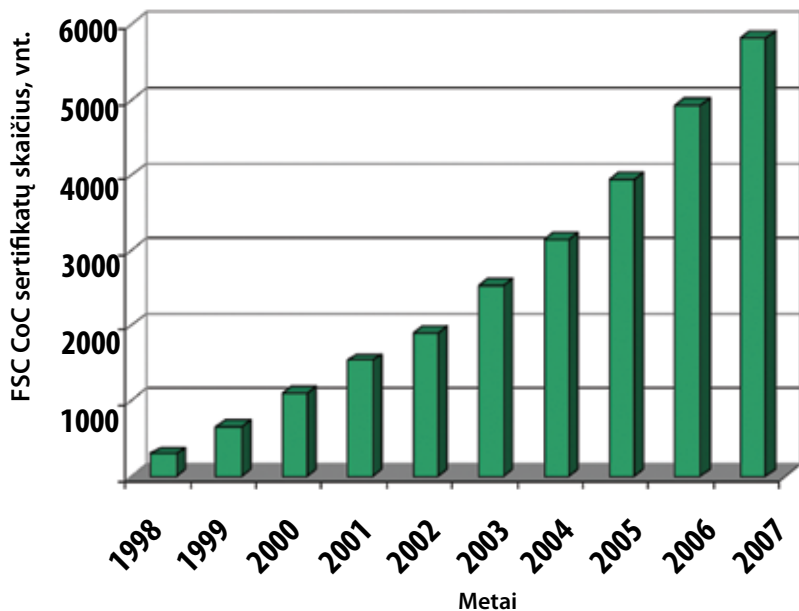
Gamybos grandies sertifikavimas skirtas įmonėms, kurios gamina, perdirba ar prekiauja FSC sertifikuotais miško produktais. Šis ser-

tifikatas įmonėms leidžia:

- a) nustatyti ir kontroliuoti medienos tiekėjus, įskaitant FSC sertifikuotas, perdirbtas arba antrines žaliavas ir FSC nesertifikuotą medieną,
- b) sužinoti apie medžio bei medžio pluošto gaminių sudėtį,
- c) naudoti FSC prekinis ženklus ir etiketes reklamuojant savo produktus rinkoje.

FSC gamybos grandies sertifikatą gali gauti:

- Medienos ar medienos plaušo produktų gamintojai: tai bet kuri medienos ar popieriaus pramonės įmonė, kuri savo produktų gamybos procese naudoja FSC sertifikuotas žaliavas ir nori savo produktus pardavinėti kaip FSC sertifikuotus. Šiai kategorijai priklauso vi-

5 pav. FSC gamybos grandies sertifikatų skaičiaus kaita 1998–2007 metais.

sos medieną ar jos produktus perdirbančios įmonės – nuo lentpjūvių iki spaustuvių.

– Prekybininkai, agentai, brokeriai ir kt.: tai visos įmonės, kurios įsigyja FSC sertifikuotas žaliavas ar produktus tam, kad jų neperdirbusios perparduotų kitoms įmonėms. Sertifikatas reikalingas siekiant išlaikyti perparduodamos žaliavos FSC statusą. Taip pat šiai grupei priskiriamos ir įmonės tarpininkės, kurios turi tik teisinę, bet ne fizinę nuosavybę į FSC žaliavas.

Įmonėms gali būti suteikti skirtingų tipų FSC gamybos grandies sertifikatai:

– **INDIVIDUALUS.** Šio tipo sertifikatas suteikiamas vienai įmonei, nepriklausomai nuo jos dydžio. Ji gali turėti vieną ar kelis gamybinius padalinius, kurie atlieka skirtingas žaliavos apdirbimo ar gamybos funkcijas. Tai populiariausias FSC CoC sertifikato tipas.

– **SUDĖTINIS.** Jis skirtas didesnėms įmo-

nėms, kurios turi kelis gamybinius padalinius, atliekančius identišką žaliavos apdirbimo ar gamybos funkcijas, naudojami tais pačiais metodais ar procedūromis bei gamina tuos pačius produktus, o administracines bei valdymo funkcijas atlieka centrinis įmonės biuras.

– **GRUPĖS.** Šio tipo sertifikatas skirtas mažoms įmonėms, pavyzdžiui, kilnojamoms lentpjūvėms, rankdarbių gamintojams, dailidėms, amatininkams ir pan. Šis sertifikatas labiausiai pasiteisina tuomet, kai smulkiojo medienos verslo atstovai susiburia į kooperatyvus ar asociacijas, kurios koordinuoja bendrą mažų įmonių veiklą. Grupės sertifikatas išduodamas įmonėms, kuriose dirba iki 15 darbuotojų. Taip pat jis gali būti suteiktas įmonėms, kuriose dirba iki 25 darbuotojų, tačiau šių įmonių metinė apyvarta negali būti didesnė nei 1 000 000 JAV dolerių.

FSC GAMYBOS GRANDIES SERTIFIKATO SUTEIKIMO TVARKA

Šiame skyriuje aprašyta gamybos grandies sertifikato išdavimo tvarka gali nedaug kisti, priklausomai nuo įmonės tipo ir jos veiklos. Didelės apimties veiklai įvertinti geriausia pradėti nuo pirminio įvertinimo, siekiant išaiškinti pagrindines gamybos valdymo silpnynes. Tai leidžia kompanijai atlikti būtinus pakeitimus prieš pradėdant išsamų vertinimą.

1 ŽINGSNIS. Pirminis kontaktas su sertifikavimo organizacija dėl neoficialaus pokalbio. Pateikiamas prašymas gauti papildomą informaciją.

2 ŽINGSNIS. Įmonė užpildo sertifikavimo organizacijos pateiktą prašymo formą FSC sertifikatui gauti.

3 ŽINGSNIS. Sertifikavimo organizacija, įvertinusi būsimas išlaidas, susijusias su sertifikato išdavimu, paruošia gamybos grandies sertifikavimo pasiūlymą, taip pat įskaičiuojant visas pirmųjų ar pirmų penkių metų sertifikavimo išlaidas.

4 ŽINGSNIS. Jei įmonei pasiūlymas priimtinas, sertifikavimo organizacija paruošia sertifikavimo paslaugų sutartį, kurią pasirašo abi pusės.

5 ŽINGSNIS. Įmonė pasiruošia sertifikavimui įdiegdama gamybos grandies sistemą, kurią numato galiojantys FSC gamybos grandies standartai. Pasiruošimas gali būti dvejopas: įmonės ruošiasi savo jėgomis arba kreipiasi į nepriklausomus konsultantus, kurie įmonėms paruošia reikiamas procedūras, pataria, kaip geriau įvykdyti keliamus FSC reikalavimus.

6 ŽINGSNIS. Kai įmonė pagal FSC reikalavimus įdiegia gamybos grandies sistemą, su sertifikavimo organizacija yra suderinamos sertifikavimo audito datos. Gamybos grandies sertifikavimo audito metu sertifikavimo organizacijos auditoriai tikrina įmonės pasirengimą FSC gamybos grandies įgyvendinimui, peržiūrėti įvairūs elementai, įrodantys, kad įmonė atitinka FSC Chain-of-Custody sertifikavimo standartus:

- susipažįstama su įmone ir jos vykdoma veikla,
- peržiūrimos gamybos grandies procedūros,
- patikrinama sertifikuotos žaliavos gavimo ir sertifikuotos produkcijos gamybos bei realizacijos apskaita įmonės inventorizacinėje sistemoje,
- kalbama su darbuotojais, atsakingais už FSC žaliavų tvarkymą bei sertifikuotų produktų gamybą, siekiant įsitikinti, ar jie yra susipažinę su keliamais reikalavimais ir žino kaip juos taikyti.

7 ŽINGSNIS. Remiantis audito metu surinkta informacija, sertifikavimo organizacijos auditorius paruošia sertifikavimo audito ataskaitos pirminį variantą. Jei auditorius įmonės gamybos grandyje aptiko kokių nors neatitiktųjų FSC standartams, jos bus aprašytos sertifikavimo ataskaitoje, kurių pašalinimui bus numatyti koregavimo veiksmų reikalavimai (KVR).

FSC sistemoje neatitiktys yra skirstomos

į esmines ir neesmines. Esmines neatitiktis kompanijos turi pašalinti prieš išduodant sertifikatą. Neesmines neatitiktis kompanijos turėtų pašalinti iki tam tikros numatytos datos po sertifikato gavimo.

8 ŽINGSNIS. Kai įmonė patvirtina ataskaitą ir įgyvendina visus auditoriaus iškeltus KVR, sertifikavimo organizacijos nepriklausomas auditorius, nedalyvavęs atliekant auditą įmonėje, vadovaudamasis FSC nustatytais procedūromis, patvirtina ataskaitą, kuria remiantis ir priimamas sprendimas dėl FSC gamybos grandies sertifikato išdavimo.

9 ŽINGSNIS. Jei įvertinimas teigiamas, kompanijai išduodamas FSC gamybos gran-

dies sertifikatas. Sertifikuota įmonė įgauna teisę savo gaminius žymėti FSC prekiniais ženklais, o taip pat naudoti FSC logotipą įmonės reklamai.

Visas procesas nuo 1 iki 9 žingsnio gali užtrukti įvairiai, nes tai priklauso nuo to, kaip greitai įmonė pasiruošia sertifikavimui. Tai gali užtrukti nuo savaitės iki kelių mėnesių, priklausomai nuo įmonės pobūdžio bei motyvacijos gauti FSC sertifikatą. Sertifikavimo organizacijos sertifikavimo ataskaitą parengia bei išduoda sertifikatą per maždaug 2–4 savaites nuo įmonės vertinimo datos (6 žingsnis). Išskirtiniais atvejais sertifikatas gali būti išduodamas ir greičiau.

FSC GAMYBOS GRANDIES SERTIFIKAVIMO REIKALAVIMAI

FSC gamybos grandies sertifikavimo reikalavimai yra pateikiami FSC standartuose. Įmonėms, siekiančioms FSC sertifikato, taikomi šie standartai:

- „FSC-STD-40-004 V2.0 FSC standartas gamybos grandies sertifikavimui“ – privalomas visoms įmonėms, kurios nori įgyti FSC Chain-of-Custody sertifikatą. Čia pateikiami pagrindiniai reikalavimai įmonės gamybos grandies sistemos parengimui ir procedūroms.

- „FSC-STD-40-005 V2-1 FSC kontroliuojamos medienos įvertinimo standartas įmonei“ – taikomas įmonėms, kurios gamybai nori naudoti sertifikuotą ir nesertifikuotą žaliavą. Šis standartas padeda gamintojui išvengti tų medienos kategorijų, kurios yra nepriimtinos maišymui su FSC sertifikuota me-

diena. Jis įmonėms leidžia gerokai sumažinti prekybos mediena iš FSC nepriimtinių šaltinių riziką.

- „FSC-STD-40-201 V2.0 FSC reikalavimai produktų ženklinimui“ – privalomas visoms įmonėms, kurios planuoja savo produktus žymėti FSC prekiniais ženklais. Standartas nustato visas FSC etikečių ir kitų prekinųjų ženklų naudojimo ant gaminių taisykles.

FSC GAMYBOS GRANDIES SERTIFIKAVIMO STANDARTAS FSC-STD-40-004 V2.0

- Šiuo metu FSC gamybos grandies sertifikavimui naudojama „FSC-STD-40-004: FSC gamybos grandies standarto įmonėms, tiekiančioms ir gaminančioms FSC sertifikuotus produktus“ versija 2-0. Tai yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis reikalavimus, kuriuos turi įgyvendinti įmo-

nės, siekiančios gauti FSC Chain-of-Custody sertifikatą.

Šis standartas nurodo reikalavimus kiekvienam sistemos elementui. Sėkmingai įgyvendinus šį standartą, įmonei suteikiama galimybė parduoti ir ženklinti gaminius kaip sertifikuotus FSC.

I DALIS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

Tai reikalavimai, kuriuos turi įgyvendinti visos FSC CoC sertifikato siekiančios įmonės be išimties. Jie nusako pačius gamybos grandies sertifikavimo pagrindus.

1 SKYRIUS. KOKYBĖS VALDYMAS

1.1. Atsakomybės

Įmonė turi paskirti asmenį, kuris bus atsakingas už visą gamybos grandies sistemą (1.1.1)¹. Taip pat visas atsakingas personalas turi būti informuotas bei turi žinoti apie įmonės gamybos grandies procedūras, savo atsakomybes ir sistemą (1.1.2).

1.2. Procedūros

Įmonė turi parengti procedūras (darbo instrukcijas), kurios apimtų visus taikomo standarto reikalavimus (1.2.1). Be to, kiekvienai procedūrai turi būti paskirtas atsakingas personalas (1.2.2). Pavyzdžiui, pirkimai, pristatymų kontrolė, gamyba, pardavimai, prekinių ženklų naudojimas, sąskaitų išrašymas, kt.

1.3. Mokymai

Įmonė turi parengti ir įgyvendinti mokymų planą (1.3.1). Darbuotojai turi būti supažindinti su įgyvendinamo standarto reikalavimais, parengtomis įmonės procedūromis bei darbo instrukcijomis, nurodančiomis, kas turi būti daroma siekiant įgyvendinti FSC gamybos grandies reikalavimus įmonėje. Mokymus patvirtinantys dokumentai turi būti saugomi mažiausiai penkis metus ir turi būti prieinami audito metu (1.3.2). Dokumentuose turi būti nurodyta mokymų data, darbotvarkė, lektoriai, kurie supažindino įmonės personalą su FSC reikalavimais (gali būti tos pačios įmonės atstovai, paskirti atsakingais už FSC

¹ Skliausteliuose pateikiamas FSC-STD-40-004 V2-0 standarto reikalavimo numeris.

CoC), bei mokymuose dalyvavusių asmenų parašai.

1.4. Dokumentai

Įmonėje turi būti saugomi visi dokumentai, susiję su standarto reikalavimais (1.4.1),

pavyzdžiui, sąskaitos, važtaraščiai, mokymo dokumentai, gamybos apskaitos žiniaraščiai, užsakymai, duomenų bazės išrašai, pakavimo etiketės, kt. Visi su FSC susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai penkis metus (1.4.2).

2 SKYRIUS. GAMYBOS GRANDIES SISTEMOS APIMTIS

2.1. Produktų grupės

Kiekvienos CoC sistemos apimtis apibūdinama pagal įmonėje gaminamus ar parduodamus produktus, kurie pagal standartą turi būti suskirstyti į grupes. Kiekviena produktų grupė turi būti priskirta vienai iš šių kategorijų: „FSC Pure“² (produktai iš 100 % FSC sertifikuotos medienos), „FSC Mixed“ (produktai iš FSC sertifikuotos ir nesertifikuotos medienos), „FSC Recycled“ (produktai iš antrinių žaliavų) ar „FSC Controlled Wood“ (produktai iš FSC kontroliuojamos medienos). Produktų grupių sąrašas turi būti nuolat atnaujinamas ir viešai prieinamas (2.1.1).

Kiekviena produktų grupė turi turėti šią informaciją (2.1.1b,c; 2.1.2):

- FSC sistema naudojama produktų grupių gamybai (perkėlimo, procentinė ar kredito)³,
- Produkto tipas pagal FSC produktų klasifikaciją (tipui nustatyti naudojamas standartas FSC-STD-40-004a V1-0),
- Produktų grupės gamybai naudojama medžių rūšis (medžių rūšių klasifikacija pateikta dokumente FSC-STD-40-004b V1-0),
- Žaliavos, iš kurių gaminamas produktas,
- Įmonės padaliniai, kuriuose bus gaminama produktų grupė.

FSC produktų grupių pavyzdžiai:

Nr.	FSC produktų grupė	Žaliava	Naudojama sistema	Išieigos koeficientas	Gamybos vieta	Produktai
1.	Surenkami statiniai FSC Mixed Credit (produktų tipas: 3870)	Eglės (Picea abies: 6) pjautinė mediena „FSC Mixed Credit“	Procentinė	75 %	Kelmučių kaimas, Kauno raj.	Sodo nameliai: „Kvadratas“ „Kubas“ „Mažasis“
2.	Ažuoliniai lauko baldai FSC Pure (3814a)	Ažuoliniai (Quercus robur: 293a) rąstai „FSC Pure“	Perkėlimo	30 %	Gatvelės g. 1, Panevėžys	Lauko kėdės ir stalai
3.	Knygos (3223)	Nekreidinis popierius „FSC Mixed Credit“	Perkėlimo	95 %	Spaustuvės g. 1, Telšiai	Knygos
4.	Medienos plaušo plokštė (3144)	Spygliuočių (eglės Picea abies: 6) ir pušies (Pinus sylvestris: 10) skiedros „FSC Pure“	Kredito	80 %	Gamyklos g. 1, Šilutė	Medienos plaušo plokštė: 2000X1000X10 2500X1000X15 1800X800X7

2 FSC produktų žymos (specifikacijos) neverčiamos ir turi būti naudojamos taip, kaip nurodyta FSC standarte.

3 **Perkėlimo sistema** – įmonė produktus gamina ir parduoda su ta pačia FSC specifikacija (pareiškimu) kaip ir įsigytos žaliavos, pvz., „FSC Pure“ ar „FSC Mixed XX %“. Šiuo atveju nupirktą žaliavą nėra maišoma su kitomis žaliavomis. FSC pareiškimas „perkeliamas“ iš žaliavos galutiniam produktui. Plačiau apie perkėlimo sistemą – standarto II dalies 7 skyriuje.

Procentinė sistema – įmonė produktus gamina naudodama FSC sertifikuotas ir nesertifikuotas žaliavas bei apskaičiuoja, kiek FSC sertifikuotos žaliavos procentų yra galutinio produkto sudėtyje. Plačiau apie procentinę sistemą – II dalies 8 skyriuje.

Kredito sistema – įmonė FSC sertifikuotų produktų gamybai naudoja FSC sertifikuotas ir nesertifikuotas žaliavas ir veda įsigytos FSC sertifikuotos žaliavos apskaitą. Bet kuris iš galutinių produktų gali būti parduotas kaip FSC sertifikuotas, nepaisant to, ar jame yra FSC žaliavos ar ne, tačiau jį galima parduoti tik tiek, kiek buvo nupirktą FSC sertifikuotos žaliavos. Plačiau apie procentinę sistemą – II dalies 9 skyriuje.

3 SKYRIUS. ŽALIAVOS TIEKIMAS

3.1 Žaliavos specifikacijos

FSC produktų gamybai galima naudoti šias žaliavų kategorijas (3.1.1):

- FSC Pure
- FSC Mixed
- FSC Controlled Wood (3.3.1)
- FSC Recycled
- Nesertifikuota antrinė žaliava (3.3.2)

Visos kitos žaliavos yra nekontroliuojamos ir turi būti laikomos atskirai.

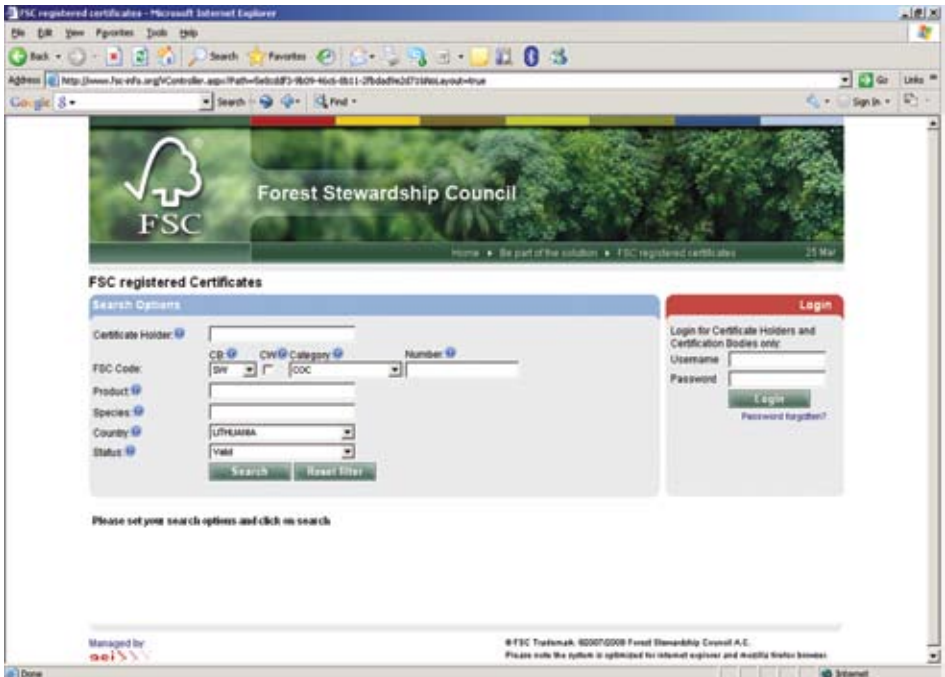
3.2 Tiekėjo patikrinimas

Įmonė, pirkdama žaliavą iš tiekėjų, turi įsitikinti, ar jų sertifikatas galioja ir ar jie gali tiekti reikalingas žaliavas (3.2.2). Visose šalyse išduoti FSC sertifikatai yra registruojami

duomenų bazėje www.fsc-info.org (6 pav.). Tai patogi priemonė ne tik patikrinti, ar įmonė turi FSC sertifikatą, bet ir sužinoti, kokias sertifikuotas žaliavas ar produktus ji gali parduoti. Duomenų bazėje taip pat galima atlikti paiešką pagal medienos rūšį, produktų tipą, šalį ar sertifikato tipą bei kodą. Pasirinkus konkrečią įmonę, pateikiama išsami kontaktinė informacija ir kai kurie kiti duomenys apie gaminius sertifikuotus produktus.

3.3 Nesertifikuotos žaliavos įsigijimas

Įmonė, įsigydama nesertifikuotą medieną FSC sertifikuotų gaminių bei produktų gamybai, turi laikytis atitinkamų „FSC-STD-40-005:

6 pav. Duomenų bazės www.fsc-info.org fragmentas.

Įmonės FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo standarto“ reikalavimų (3.3.1).

Įsigydama nesertifikuotą medieną FSC sertifikuotų gaminių bei produktų gamybai, įmonė turi užtikrinti, kad įsigyta mediena nėra:

- a) nukirsta pažeidžiant tradicines ar pilietines teises;
- b) nukirsta ypatingos vertės miškuose.
- c) genetiškai modifikuota (GM);
- d) neteisėtai nukirsta;
- e) nukirsta teritorijose, kur po kirtimo natūralaus miško vietoje buvo pasodinti greitai augantys želdiniai ar miško žemė pavirsta kitomis naudmenomis.

3.3.2 Pirkdama nesertifikuotą antrinę žaliavą, įmonė turi laikytis standarto „FSC-STD-40-007: FSC standartas tiekiamos antrinės žaliavos naudojimui FSC produktų grupių gamybai ar FSC sertifikuotiems produktams“ reikalavimų.

3.4 Žaliavos pasigaminimas įmonėje

Įmonės, kurios pačios gaminasi žaliavas FSC produktų grupės gamybai, apskaitoje turi nurodyti ir naudoti žaliavos kategoriją (pvz., „FSC Pure“, „FSC Mixed“), be to, atitinkamai, jei taikoma procentinio santykio ar kredito žyma („FSC Mixed Credit“ arba „FSC Mixed X %“):

- a) pirminiame gamybos procese gaminant pagrindinius produktus pagaminti koproduktai turi būti priskirti tai pačiai kategorijai kaip ir žaliava, iš kurios jie buvo pagaminti;
- b) žaliavos, gautos antriniame gamybos procese ar iš tikslingai jų negaminančių pramonės įmonių ir kurios yra netinkamos galutiniam vartojimui ar pakartotinam naudojimui tame pačiame gamybos procese, turi būti priskiriamos šalutiniam produktui arba tai pačiai žaliavų kategorijai, iš kurių jos buvo pagamintos (3.4.1).

4 SKYRIUS. ŽALIAVOS PRIĖMIMAS IR SANDĖLIAVIMAS

4.1 Žaliavos identifikavimas

Įmonė, priimdama FSC sertifikuotą žaliavą iš tiekėjų, turi patikrinti, ar žaliavos kiekis, žymėjimas, klasifikacija atitinka dokumentus ir teisingai nurodytas tiekėjo FSC sertifikato kodas (4.1.1).

4.2 Atskyrimas

Įmonė turi užtikrinti, kad žaliavos, naudojamoms FSC produktų grupių gamybai, yra aiškiai identifikuojamos bei atskiriamos bet kuriame gamybos ar transportavimo etape (4.2.1).

4.3 Įspėjimai dėl žymėtos žaliavos

Įmonė, gavusi žaliavas su FSC etikete, turi

užtikrinti, kad:

- a) prieš parduodant žaliavas, kurios bus toliau apdorojamos, turi būti nuimtos bet kokios etiketės ar ženkliniai, esantys ant jų;
- b) ant žaliavų, kurios bus parduodamos neperdirbtos (dažniausiai tik perparduodamos), esanti etiketė atitinka FSC žaliavos kategoriją, nurodytą pardavimo dokumentuose, nebent įmonė fiziškai negauna žaliavos (4.3.1).

Įmonė turi užtikrinti, kad nuo žaliavų, gaunamų su kitų miškų sertifikavimo sistemų etiketėmis, pastarosios būtų pašalintos prieš parduodant tas žaliavas kaip FSC sertifikuotas (4.3.2).

5 SKYRIUS. KIEKIŲ KONTROLĖ

5.1 Išeigos koeficientai

Įmonė kiekvienai produktų grupei turi nurodyti pagrindinius apdirbimo etapus, lemiančius žaliavos tūrio ar masės pokytį, ir nustatyti išeigos koeficientą(-us) kiekvienam gamybos etapui, o jei neįmanoma – visam gamybos procesui (5.1.1). Taip pat procedūrose turi būti aprašyta išeigos koeficientų skaičiavimo metodika (5.1.2).

5.2 Žaliavos balansai

Įmonė kiekvienai produktų grupei turi turėti medienos apskaitos duomenis, pagal kuriuos būtų galima palyginti, ar pagamintų ir/ar parduotų FSC sertifikuotų produktų kiekiai atitinka gautų žaliavų kiekius (5.2.1). Taip pat įmonė turi parengti kasmetines kiekvienos produktų grupės gamybos ir pardavimo apskaitos duomenų santraukas, kuriose būtų (5.2.2):

- gautos žaliavos kiekiai;
- produkcijoje panaudotų žaliavų kiekiai (jei taikoma);
- žaliavos, esančios sandėlyje, kiekiai;
- produktų kiekiai sandėlyje;
- parduotų produktų kiekiai.

5.3 FSC žymų nustatymas

Įmonė, vadovaudamasi viena iš produktų grupei nurodytų kontrolės sistemų, kiekvienam žymos periodui ar užsakymui turi nustatyti atitinkamą FSC žymą:

- a) perkėlimo sistema, taikoma visoms produktų grupėms;
- b) procentinė sistema, taikoma „FSC Mixed“ ir „FSC Recycled“ produktų grupėms;
- c) kredito sistema, taikoma „FSC Mixed“ ir „FSC Recycled“ produktų grupėms.

6 SKYRIUS. PARDAVIMAI IR PRISTATYMAI

6.1 Produktų, parduodamų su FSC žymomis, identifikavimas

Visose sertifikuotos produkcijos pardavimų sąskaitose turi būti (6.1.1):

- pardavėjo pavadinimas ir kontaktai;
- pirkėjo pavadinimas ir adresas;
- sąskaitos išrašymo data;
- produktų apibūdinimas ir kiekis;
- įmonės, išrašiusios sąskaitą faktūrą, CoC sertifikato registracijos kodas (pvz. SW-COC-123456);
- aiškus FSC žymos („FSC Mixed Credit“, „FSC Pure“, „FSC Mixed X %“) nurodymas kiekvienam produktui atskirai arba visiems produktams;
- nuoroda į transportavimo dokumentus;
- sąskaitoje turi būti aiškiai atskirti FSC sertifikuoti ir nesertifikuoti produktai.

6.2 Produktų, parduodamų su FSC žymomis, ženklinimas

Įmonė turi užtikrinti, kad produktai, kurie parduodami su FSC žymomis, nėra paženklinti kitų miškų sertifikavimo sistemų etiketėmis (6.2.2.). O jei naudojama FSC etiketė, tai sąskaitoje ir važtaraštyje turi būti aiškiai nurodyta tinkama FSC žyma, atitinkanti naudojamą etiketę (6.2.1).

6.3 FSC kontroliuojamos medienos tiekimas

FSC kontroliuojama mediena prekiaujančių įmonių pardavimai turi atitikti „FSC-STD-40-005: FSC standartas įmonės kontroliuojamos medienos patikrinimui“ 4 dalies reikalavimus (6.3.1.).

II DALIS

FSC ŽYMŲ KONTROLĖS SISTEMOS

II dalyje pateikiamos trys FSC žymų taikymo produktams sistemos. Kiekvienai FSC produktų grupei įmonė turi pasirinkti vieną sistemą:

- perkėlimo sistema;
- procentinė sistema;
- kredito sistema.

7 SKYRIUS. PERKĖLIMO SISTEMA

Perkėlimo sistema (7 pav.) naudojama prekybai galutiniais produktais ir „FSC Pure“ produktų grupių gamybai. Taip pat ji gali būti naudojama:

- **Gaminant „FSC Mixed“ produktų grupes, kai:**

- maišomos „FSC Pure“ su „FSC Mixed“ žaliavos;

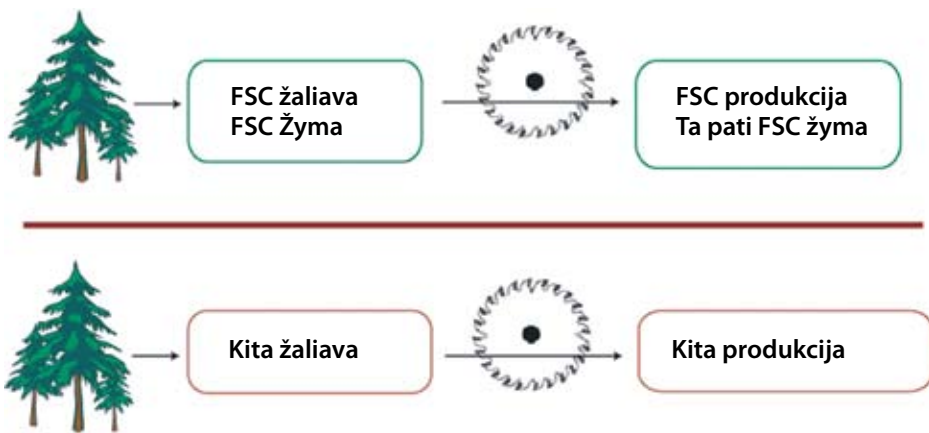
- naudojamos tik „FSC Mixed“ žaliavos.

- **Gaminant „FSC Recycled“ produktų grupes, kai:**

- naudojamos tik „FSC Recycled“ ir/ar antrinės perdirbtos žaliavos;

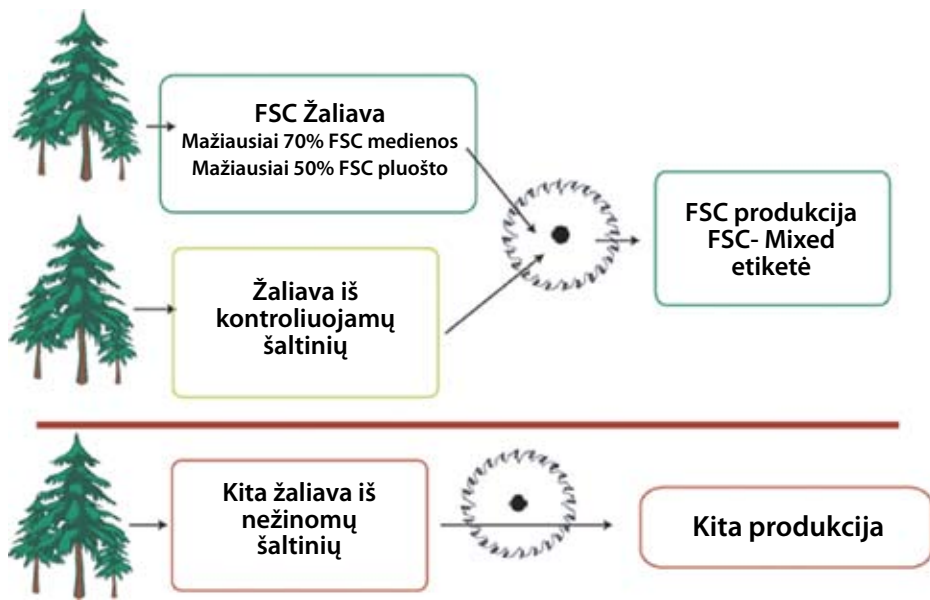
- FSC kontroliuojamos medienos produktų grupėms.

Įmonė žymų periodams ar užsakymams, kai gamybai naudojama tik viena žaliavos kategorija su viena FSC žyma, turi taikyti tą pačią FSC žymą ir galutiniam produktui. Jei gamybai naudojamos žaliavos su skirtingomis žymomis, tuomet galutiniams produktams turi būti naudojama žemiausio rango FSC žyma.

7 pav. Perkėlimo sistemos pavyzdys.

8 SKYRIUS. PROCENTINĖ SISTEMA

8 pav. Procentinės sistemos pavyzdys.

Procentinė sistema (8 pav.) gali būti naudojama „FSC Mixed“ ar „FSC Recycled“ produktų grupių gamybai. Ji netaikoma prekybai galutiniais produktais, tačiau gali būti taikoma atskiram, fiziškai atribotam padaliniiui (sandėlis, paskirstymo padalinys, gamybos padalinys). Įmonė, naudodamasi žemiau pateikta formule, turi apskaičiuoti ir registruoti žaliavos procentinį santykį kiekvienam žymos periodui ar užsakymui:

$$\%_{\text{žaliava}} = \frac{Q_{\text{FSC}} + Q_{\text{antrinė}}}{Q_{\text{iš viso}}} \times 100$$

$\%_{\text{žaliava}}$ = žaliavos procentinis santykis

Q_{FSC} = FSC žaliavos kiekis

$Q_{\text{antrinė}}$ = antrinės naudotos žaliavos kiekis

$Q_{\text{iš viso}}$ = bendras pirminių ir antrinių žaliavų kiekis

Produktai, pagaminti naudojantis procentine sistema, gali būti ženklinami tik FSC „Mixed Sources“ etikete, jei sertifikuotos žaliavos procentas yra ne mažesnis nei 70 % (grynos medienos) ar 50 % (skiedrų ir medienos pluošto) (9 pav.).

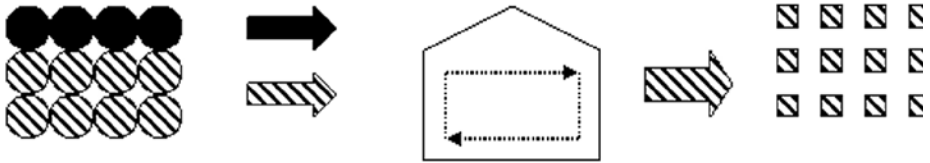

9 pav. FSC „Mixed Sources“ etiketė.

Pavyzdžiui:

Žaliavas		Produktai	
	= FSC žaliava: „FSC Pure“		= „FSC Pure“
	= FSC žaliava: „FSC Mixed 70 %“		= „FSC Mixed“ su procentinio santykio ar kredito žyma
	= kontroliuojama žaliava		= „FSC Controlled Wood“ žyma

GAMYBOS VARIANTAS A: žaliavas su skirtingomis FSC žymomis

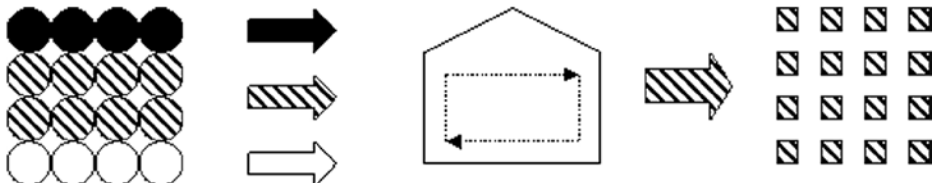
„FSC Mixed 80 %“

Produkcija gali būti ženklinama FSC etikete

Produkto FSC žyma yra paskaičiuota taip:

$$\left. \begin{array}{l} 4 \text{ dalys FSC žaliavos } 100 \% \\ 8 \text{ dalys FSC žaliavos } 70 \% \end{array} \right\} = \frac{(4 \times 100\%) + (8 \times 70\%)}{4 + 8} \times 100\% = \frac{4 + 5,6}{12} \times 100\% = 80\%$$

GAMYBOS VARIANTAS B: žaliavas su skirtingomis FSC žymomis ir be FSC žymų

„FSC Mixed 60 %“

Produkcija negali būti ženklinama FSC etikete

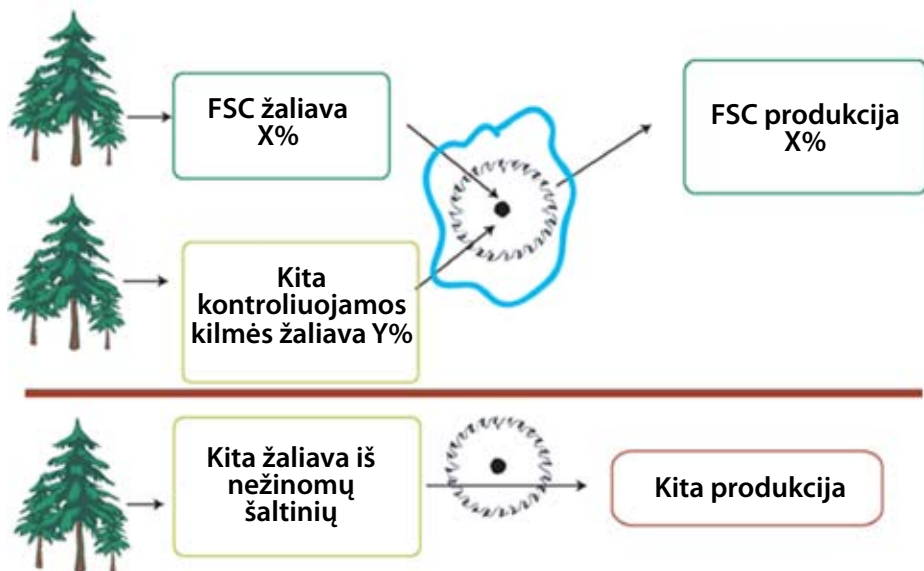
Produkto FSC žyma yra paskaičiuota taip:

$$\left. \begin{array}{l} 4 \text{ dalys FSC žaliavos } 100 \% \\ 8 \text{ dalys FSC žaliavos } 70 \% \\ 4 \text{ dalys ne FSC žaliavos} \end{array} \right\} = \frac{(4 \times 100\%) + (8 \times 70\%)}{4 + 8 + 4} \times 100\% = \frac{4 + 5,6}{16} \times 100\% = 60\%$$

Parduodant FSC sertifikuotą žaliavą, pagamintą pagal procentinę sistemą, sąskaitose

faktūrose ir važtaraščiuose yra būtina nurodyti tikslų FSC sertifikuotos žaliavos kiekį produkte.

9 SKYRIUS. KREDITO SISTEMA

10 pav. Kredito sistemos pavyzdys.

Kredito sistema (10 pav.) gali būti naudojama „FSC Mixed“ ir „FSC Recycled“ produktų grupių gamybai. Tačiau ji netinkama nei spaustuvėms, nei prekybai galutiniais gaminiiais. Kredito sistema gali būti taikoma tik atskiram, fiziškai atribotam padaliniiui (sandėlis, paskirstymo padalinys, gamybos padalinys).

Įmonė kiekvienai produktų grupei turi sukurti ir naudoti FSC kredito sąskaitą, kurioje kreditas kaupiamas įsigyjant FSC sertifikuotas žaliavas, o išleidžiamas parduodant FSC sertifikuotus produktus.

Taikant kredito sistemą, su kredito žyma („FSC Mixed Credit“) gali būti parduodama produkcijos dalis lygi FSC žaliavos ir/ar antrinės naudotos žaliavos kiekiui, tačiau tik tol, kol kredito sąskaitoje yra sukaupto FSC kredito. FSC žaliava ir/ar antrinė naudota žaliava

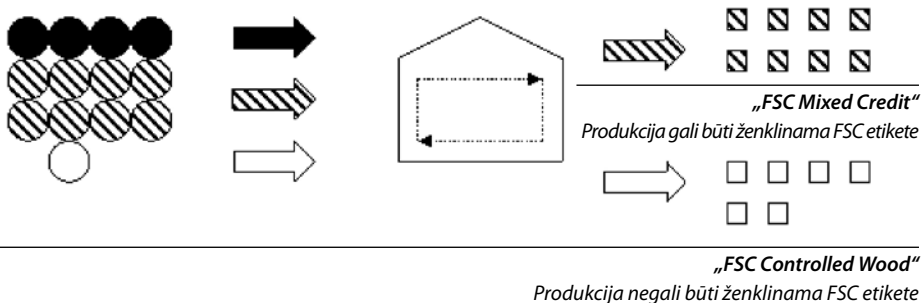
gali būti kaupiama kaip FSC kreditas kredito sąskaitoje. Likusi produkcijos dalis gali būti parduodama su „FSC Controlled Wood“ žyma.

Produktai, pagaminti naudojantis kreditine sistema, gali būti ženklinami tik FSC „Mixed Sources“ etikete, o sąskaitose faktūrose bei važtaraščiuose turi būti nurodoma „FSC Mixed Credit“ žyma.

Pavyzdžiui:

GAMYBOS VARIANTAS C: žaliavos su skirtingomis FSC žymomis ir be FSC žymų

PASTABA. Kredito sistema taip pat gali būti taikoma aukščiau pateiktam gamybos variantui B.

Produkto, kuris gali būti parduodamas su „FSC Mixed Credit“ žyma, kiekis yra skaičiuojamas taip:

4 vienetai FSC žaliavos 100 %

8 vienetai FSC žaliavos 70 %

4 vienetai ne FSC žaliavos

$$\} (4 \times 100\%) + (8 \times 70\%) \text{ vnt.} = 4 + 5,6 \text{ vnt.} = 9,6 \text{ vnt.}$$

Likę 6,4 vieneto gali būti parduodami kaip „FSC Controlled Wood“

11 paveiksle pateikiamas kredito sąskaitos variantas, parengtas naudojant Excel programą.

Mėnuo	Įsigyta FSC žaliava	Įsigyta nesertifikuota žaliava	Išėigos koeficientas	Gautas FSC kreditas	Išnaudotas kreditas	Kredito balansas
Sausis	0	100	50%	0	0	0
Vasaris	10	90	50%	5	0	5
Kovas	20	80	50%	10	15	0
Balandis	0	100	50%	0	0	0
Gegužė	50	50	50%	25	10	15
Birželis	40	60	50%	20	15	20

11 pav. Kredito sąskaitos pavyzdys.

III DALIS ŽENKLINIMAS

III dalyje pateikiami FSC etikečių naudojimo ant produkto reikalavimai.

10 SKYRIUS. BENDRIEJI ŽENKLINIMO REIKALAVIMAI

Įmonės, naudojančios FSC etiketes ant produkto, turi užtikrinti, kad:

- FSC etiketėmis būtų žymimi tik šio standarto reikalavimus atitinkantys produktai;
- produktai būtų ženklinami, vadovaujantis standartu „FSC-STD-40-201: FSC reikalavimai produktų žymėjimui“.

11 SKYRIUS. TINKAMUMAS ŽENKLINIMUI

11.1 FSC „100 %“ etiketė

Visi produktai iš „FSC Pure“ produktų grupių gali būti ženklinami FSC „100 %“ etikete (12 pav.).

11.2 FSC „Mixed Sources“ etiketė

„FSC Mixed“ produktų grupės perkėlimo sistemos produktai gali būti žymimi FSC „Mixed Sources“ etikete, jei produktų FSC žyma yra:

a) bent 70 % „FSC Mixed“ procentinio santykio žyma, arba

b) „FSC Mixed Credit“ žyma.

„FSC Mixed“ produktų grupės procentinio santykio žymų sistemos produktai gali būti ženklinami FSC „Mixed Sources“ etikete, jei galutinių produktų procentinio santykio žyma yra bent 70 %, t.y. produkto sudėtyje yra daugiau nei 70 % FSC sertifikuotos medienos.

„FSC Mixed“ produktų grupės kredito sistemos produktai gali būti žymimi FSC „Mixed Sources“ etikete, jei produkto grupės kredito sąskaitoje yra pakankamai FSC kredito.

11.3 FSC „Recycled“ etiketė

FSC Recycled produktų grupės perkėlimo sistemos produktai gali būti ženklinami FSC „Recycled“ etikete (13 pav.), jei galutinių produktų FSC žyma yra:

a) „FSC Recycled“ procentinio santykio žyma (yra bent 85 %, t.y. produkto sudėtyje yra daugiau nei 85% antrinių žaliavų), arba

b) „FSC Recycled Credit“ žyma.

„FSC Recycled“ produktų grupės procentinės sistemos produktai gali būti žymimi FSC „Recycled“ etikete, jei galutinių produktų procentinio santykio žyma yra bent 85 %.

12 pav. FSC „100%“ etiketė.

13 pav. FSC „Recycled“ etiketė.

„FSC Recycled“ produktų grupės gaminiai, pagaminti pagal kredito sistemą, gali būti žymimi FSC „Recycled“ etikete, jei produkto grupės kredito sąskaitoje yra sukaupta pakankamai FSC kredito.

IV DALIS

PAPILDOMI REIKALAVIMAI

IV dalyje, atsižvelgiant į neeilines situacijas, numatomi papildomi gamybos grandies kontrolės sistemų reikalavimai. Atitiktis šiai daliai reikalinga tik tuomet, jei įmonė FSC sertifikuotų produktų gamybos procese naudojami kitų įmonių užsakomosiomis paslaugomis arba naudojami minimalių komponentų išimtimi, t.y. gamybai naudoja nesertifikuotas nekontroliuojamas žaliavas.

12 skyrius. Užsakomosios paslaugos

Įmonės, kurios dėl vienokių ar kitokių priežasčių neturi galimybės atlikti kai kurių produkto gamybos etapų (pvz., džiovinimas, pakavimas ar pan.), gali užsakomąsias paslaugas įtraukti į FSC gamybos grandies sertifikato apimtį.

Įmonės, kurios pageidauja įtraukti užsakomąsias paslaugas į FSC gamybos grandies sertifikato apimtį, privalo:

- a) išlaikyti teisinę visų žaliavų, kurios bus panaudotos atliekant užsakomąsias paslaugas, nuosavybę;
- b) neprarasti žaliavų teisinės nuosavybės užsakomųjų paslaugų atlikimo metu;
- c) sudaryti užsakomųjų paslaugų pirkimo sutartis su kiekviena jas atliekančia įmone;
- d) parengti užsakomosioms paslaugoms taikomą rašytinę kontrolės sistemą su aiškiais procedūromis, kurios kopiją taip pat turi ir jos laikosi užsakomąsias paslaugas atliekanti įmonė.

Taip pat įmonė turi užtikrinti, kad užsakomąsias paslaugas atliekanti įmonė neper-

leistų paslaugos kitai įmonei (subrangovui), t.y. neperduotų žaliavų kitai įmonei.

13 skyrius. Minimalūs komponentai

Išskirtiniais atvejais gamindama „FSC Pure“ ar „FSC Mixed“ sudėtinius produktus, įmonė gali naudoti žaliavas minimalių produkto komponentų gamybai iš medžiagų, kurios negali būti įvardijamos kaip FSC priimtina žaliava („FSC Pure“, „FSC Mixed“, „FSC Controlled Wood“, „FSC Recycled“, antrinė žaliava). Įmonė turi įrodyti, kad minimaliems komponentams naudojamas žaliavos kiekis, kuriam netaikomi gamybos grandies kontrolės ir ženklinimo reikalavimai, yra mažesnis nei 5 % viso produkto pirminės ir antrinės žaliavos svorio ar tūrio.

Minimaliems komponentams negalima priskirti:

- a) medienos lukšto, naudojamo dengti kitas medžiagas;
- b) gaminio dalių, pagamintų iš CITES I, II ar III prieduose išvardintų rūšių.

Įmonė ant FSC etikete paženklinėtų produktų turi pateikti informaciją, kad gaminyje yra komponentų, kuriems netaikomos FSC žymos, bei įvardinti visus matomus minimalius komponentus.

PAPILDOMA INFORMACIJA INTERNETE

- www.nepcon.net** – Lietuvos sertifikavimo organizacijos NEPCon internetinė svetainė
(informacija lietuvių k.)
- www.ra.org** – FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos internetinė svetainė
(informacija anglų k.)
- www.fsc.org** – FSC internetinė svetainė
(informacija anglų k.)
- www.fsc-info.org** – pasaulinė FSC sertifikatų duomenų bazė
(informacija anglų k.)

Lietuvos gamtos fondas

Lietuvos gamtos fondas – visuomeninė gamtosaugos organizacija, kurios veikla susijusi su gyvosios gamtos išsaugojimu. Įkurtas 1991 metais LGF tapo pirmąja Lietuvoje visuomenine organizacija, kaupiančia lėšas remti gamtosaugines programas bei projektus. LGF – rūpinasi Lietuvos biologinės įvairovės išsaugojimu ir pažeistų vietovių atkūrimu. Galite prisidėti prie šių darbų įgyvendinimo pervesdami 2% savo pajamų mokesčio į Lietuvos gamtos fondo sąskaitą.

Paramos gavėjo identifikacinis numeris:

190776346

Paramos gavėjo pavadinimas:

Lietuvos gamtos fondas

Buveinės adresas:

Algirdo g. 22–3, LT-03218 Vilnius

Banko pavadinimas:

AB SEB bankas

Banko kodas:

70440

Atsiskaitomosios sąskaitos numeris:

LT31 7044 0600 0106 8286

Internetinė svetainė:

www.glis.lt

Dėkojame visiems rėmėjams.

ISBN 9786094170034

9 786094 170034